

Phật giáo và khổ hạnh

ISSN: 2734-9195 15:30 04/10/2025

Hành giả không qua khổ tu, mọi nhu cầu vật chất đầy đủ sẽ không chịu khó buông bỏ, khó mà hướng đến bài học tâm linh, tâm linh và vật chất, hai phải chọn một, khó mà đi đến rốt ráo nếu cả hai đều song hành.

Tác giả: **Minh Mẫn**

Thường chúng ta lầm lẫn giữa Phật giáo và Phật pháp.

Phật giáo là lời dạy của Phật, Phật pháp là pháp hành trên con đường giải thoát.

Phật giáo thường đóng khung trong một tổ chức, một Giáo hội, giáo đoàn, lập thành một quy chế, một giáo luật để dẫn dắt đồng tu, hướng dẫn Phật tử.

Thời đại xã hội có tiến bộ, mọi sinh hoạt có nề nếp, Phật giáo không thể sinh hoạt đơn lẻ tách rời xã hội, Phật giáo trở thành một bộ phận trong xã hội, ví dụ tại Việt Nam hiện nay, Phật giáo là một đơn vị của Mặt trận, vì thế, ngoài việc truyền bá giáo lý, hoạt động Phật sự, tăng đoàn còn phải chấp hành những quy chế hành chính. Một số tu sĩ được đề bạt gia nhập đảng xét thấy nhân thân tốt, đóng góp hoạt động nhiệt tình và những tiêu chuẩn của một đảng viên.

Chính những hoạt động thể tục theo định hướng xã hội, một số cán sự của Phật giáo không đủ thời gian hướng nội và quên nhiệm vụ của một Tăng bảo thời hiện đại, lơ là việc hành trì, quên khích lệ đại chúng trở về tâm linh, dần đi xa mục đích lúc sơ tâm xuất gia, chí nguyện hướng thiện và hướng thượng dần phai nhạt dẫn đến cuộc sống không khác thế tục, đôi khi trở thành thành phần thượng lưu, được xã hội xem như mặc nhiên và đương nhiên phải như vậy, từ đó, ý thị quyền cao chức trọng tuyên bố thiếu kiểm soát, xem mọi người dưới mắt mình, chỉ trích ngạo mạn với bậc chân tu giới đức tinh nghiêm; giả sử cho đến khi xuất hiện một thành phần giữ trọn phẩm hạnh nguyên chất của nhà Phật, bấy giờ xã hội quay lại nhìn sinh hoạt tôn giáo mình đang theo, thấy bản sư của mình, mọi người ngỡ ngàng đặt lại vấn đề.

Quần chúng hướng về bậc chân tu là một cảnh báo nguy hại cho những tu sĩ sống xa hoa, cách xa quần chúng.

Khi tu sĩ Phật giáo không thích người thể hiện hạnh đức khác thường với tập thể, là một chiếc kính chiếu rọi vị tu sĩ đó lún sâu trong danh-lợi-tình của thế tục.

Một tâm hồn Giác ngộ là quay về nội tâm, buông bỏ mọi vướng bận trần tục. Để thử thách khả năng buông bỏ, **hành giả** chọn con đường khó nhất, thường tình gọi là khổ hạnh, đối với hành giả không xem là khổ hạnh mà là chọn lối sống tối giản của nhu cầu vật chất, dồn tất cả thời gian và khả năng cho việc hướng nội.

Hình ảnh chỉ mang tính chất minh họa (sưu tầm).

Trong thời gian đức Cồ Đàm hướng đến giải thoát, ngài cũng chọn con đường khổ hạnh ép xác để từ đó rút ra bài học trung đạo. Như học sinh lớp cao cũng phải kinh qua lớp thấp để có bước căn bản. Hành giả không qua khổ tu, mọi nhu cầu vật chất đầy đủ sẽ không chịu khó buông bỏ, khó mà hướng đến bài học tâm linh, tâm linh và vật chất, hai phải chọn một, khó mà đi đến rốt ráo nếu cả hai đều song hành.

*Tại sao đức Phật ca ngợi hạnh Đầu đà của Tôn giả Ca Diếp mà không khuyến khích mọi người theo **hạnh Đầu đà**?*

Đầu đà là hạnh tu tự nguyện tùy khả năng của hành giả. Hạnh Đầu đà không chỉ giới hạn ở số 13. Thời bấy giờ các hành giả Bà La Môn, Yoga và nhiều hệ phái khổ hạnh có thể hành thêm những động tác như đứng một chân, trồng chuối, đứng phơi nắng, dang tay, ăn cây lá, đậu mè... cũng có thể giảm bớt vài động tác cho thích hợp với cơ địa, không nhất cứ phải đủ 13 công hạnh.

Tóm lại, trung đạo của đức Phật không quá khổ hạnh, cũng không quá thừa thãi tiện nghi hưởng thụ, vừa đủ nuôi sống cơ thể vật chất; tuy nhiên, hành giả cảm thấy cần tăng cường một số công hạnh để thúc đẩy sự tỉnh thức, có thể chọn những điều khác bình thường. Do đó, đức Phật tuy tán thán hạnh Đầu đà của Tôn giả Ca Diếp nhưng không khuyến khích để cho các hành giả tự chọn.

Tác giả: **Minh Mẫn**

Ghi chú: Bài viết thể hiện cách hành văn, tư duy và chính kiến của riêng tác giả